

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

การพัฒนาประเทศไทยใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างและระบบทางการศึกษาส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 เป็นแม่บทในการจัดการศึกษาและเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แห่งชาติ ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสังคมบนหลักการปรัชญาการศึกษาารวมกันว่า “เก่ง ดี และมีความสุข” การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญา คือ การสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีสุขภาพที่ดี การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อให้การประสานเอื้ออำนวยประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อกลุ่มนักเรียน (กรมอนามัย, 2548, หน้า 4) และรัฐบาลมีนโยบายที่เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับคน โดยเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างสมดุลกับธรรมชาติ สามารถแข่งขันและร่วมมือกับอารยะประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรี บนพื้นฐานของความเป็นคนไทย ซึ่งในโลกปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกคนที่เผชิญอยู่ในโลกนี้ได้ต้องมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (กรมอนามัย, 2556, หน้า 2-3) สังคมไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงต้อง “พัฒนาคน” ซึ่งหมายถึง การพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีพื้นฐานในการคิด เรียนรู้ทักษะในการจัดการและการดำรงชีวิต สามารถเผชิญกับปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องปรับกระบวนการพัฒนาใหม่ไปพร้อมกับการสร้างโอกาสและหลักประกันให้ทุกส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล โดยต้องให้คนไทยได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ และทักษะความรับผิดชอบตนเอง รวมทั้งเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติได้ (กรมอนามัย, 2554, หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ” และได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่ถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (ชูชื่น พงษ์ดี, 2553, หน้า 18)

จากสภาพปัญหาประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำลายจากรอบด้านในกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร การเกิดน้อยด้อยคุณภาพ ปัญหาแม่วัยรุ่นมีจำนวนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ทางสังคมออนไลน์ การเรียนแบบในยุคสมัยที่เน้นวัตถุนิยมมากกว่าจิตใจ จึงจำเป็นต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หากไม่มีการป้องกันล่วงหน้า ก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านสังคมด้านเศรษฐกิจของประเทศไม่สิ้นสุด จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการเร่งสร้างคุณภาพของคนทั้งทางด้านการศึกษาและสุขภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี บรรลุตามจุดมุ่งหมายและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ภูมิปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมอนามัย, 2556, หน้า 2-3) ดังพุทธสุภาษิต ที่ว่า “อาโรคยา ปรมา ลาภา” หมายถึง “ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ” เป็นสัจธรรมแห่งชีวิตที่ทุกคนปรารถนา เพราะการที่คนมีสุขภาพดีไม่มีโรคภัยเบียดเบียนนั้น จะทำให้ประเทศชาติมีทรัพยากรบุคคลที่ดีมีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นการดูแลและการส่งเสริมสุขภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่เป็นกลไกการต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคน โดยเฉพาะด้านการศึกษาทางด้านสุขภาพนั้นมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เพราะต่างเอื้อให้เกิดผลต่อกันอย่างไม่อาจแยกออกจากกันได้ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพในการให้ความรู้ปลูกฝังเจตคติ และเสริมสร้างทักษะที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องเพื่อผลต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนต่อไปในอนาคต (ทัศนะ วิเศษ, 2555, หน้า 1)

สำหรับโรงเรียนมีหน้าที่หลักในการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่มีความรู้ทาง การศึกษา ต้องประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตร และสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ กล่าวคือ ต้องให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่ “แข็งแรง เก่ง ดี มีสุข” ซึ่งแข็งแรง หมายถึง ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงและมีสุขภาพจิตดี เก่ง หมายถึง ผู้เรียน มีความสามารถทางการเรียน และใช้ปัญญาอย่างมีเหตุผล ดี หมายถึง ผู้เรียนมีความประพฤติดี สามารถปฏิบัติตน เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีสุข หมายถึง ผู้เรียนมีลักษณะทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวครบถ้วนแล้ว ย่อมดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นว่าสุขภาพอนามัยเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะ การมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และมีดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขนั้น เป็นความต้องการและความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิตที่มนุษย์ทุกคน ซึ่งสามารถแสวงหา ได้อย่างชอบธรรม โดยสุขภาพอยู่ในตัวของตนเองที่มีอยู่ในครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน ชุมชน นั่นคือ อยู่ในชีวิตของตน (ประเวศ วสี, 2550, หน้า 3)

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ดำเนินโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัย แม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารโครงการ (กพด.) ของกรมอนามัย เพื่อสนองแผนงานพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดตาก มีชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นนั้น มีพฤติกรรมสุขภาพ ที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีพฤติกรรมที่ขัดขวางการมีสุขภาพดีในหลายประการ อาทิ พฤติกรรม ส่วนบุคคล ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การล้างมือ การแปรงฟัน การบริโภคอาหาร การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การออกกำลังกาย สภาพความปลอดภัยสิ่งแวดล้อมภายในครัวเรือน และมีคุณลักษณะ ทางประชากรที่สำคัญ ได้แก่ ไม่ได้เรียนหนังสือ ฐานะยากจนรวมถึงความห่างไกลยากลำบาก ในการเดินทาง และชุมชนยังขาดการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาในองค์รวมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน จากปัญหาดังกล่าวควรที่ทุกฝ่าย ทั้งชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกันแก้ปัญหา (รุ่งรัศมี ศรีวงศ์, 2553, หน้า 4)

โรงเรียนถือว่าเป็นหน่วยงานในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ ให้มีคุณลักษณะ ตามที่สังคมคาดหวัง มีโครงการที่เป็นการสนับสนุนโรงเรียนจากองค์กรภายนอกจำนวนมาก โดยเฉพาะโครงการที่มุ่งสร้างเสริมให้เกิดสุขภาวะด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนโดยมีความมุ่งหมาย คือ การเสริมสร้างสุขภาวะทั้งด้านการเรียนการสอน ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมไปถึง การดำเนินชีวิตของครูและนักเรียน สำหรับบริบทในโรงเรียนบ้านห้วยนกแล เปิดทำการเรียนการสอน

ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สภาพปัจจุบันนักเรียนมาจากครอบครัวแตกแยก และส่วนมากอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรือผู้มีอุปการะ หรือนักเรียนบางส่วนเป็นบุตร-ธิดาของลูกจ้างคนไทย อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง สภาพที่พักและบ้านที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัย ส่งผลต่อการเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อนักเรียนมีปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือเกิดอาการเจ็บไข้ ไม่มีเงินเป็นค่ารักษาพยาบาล และไม่มีใครพาไปพบแพทย์ ทนความเจ็บป่วยจนถึงวันเปิดเรียน เพื่อมารับยาหรือขอใช้บริการจากโรงเรียน ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจขณะนี้ที่กำลังประสบปัญหาในสถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มีรายได้ และมีค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอสำหรับคนในครอบครัว ทำให้นักเรียนมีปัญหาสุขภาพเกิดขึ้น นักเรียนบางคนก็ไม่ได้รับประทานอาหารเช้ามาโรงเรียนในตอนเช้า หรือไม่ก็รับประทานอาหารเช้าไม่ครบหลักโภชนาการทั้ง 5 หมู่ บางคนขาดแคลนอาหาร เช่น รับประทานข้าวเปล่ากับน้ำบ่าง กับน้ำพริกบ่าง ทำให้เด็กขาดสารอาหาร ร่างกายไม่แข็งแรง ขาดโรงเรียนบ่อย ทางโรงเรียนเห็นปัญหาเกิดขึ้น และประสบปัญหามากที่สุด ได้แก่ ทูพโภชนาการ สายตาและเหา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสุขภาพควบคู่ไปกับการเรียน จึงดำเนินการโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนขึ้นในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่ กินดี อยู่ดี มีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารที่ดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีสุขอนามัยที่ดี เพื่อนักเรียนได้เรียนตามเป้าหมายของชาติ ได้แก่ “ดี เก่ง มีความสุข” ปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติได้ถูกต้อง เพื่อเป็นเยาวชนที่ดีของชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

โครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ครอบคลุม ทั้งด้านสุขภาพอนามัยในทุกแง่มุมของชีวิต ทั้งในโรงเรียนชุมชนและแต่ละภูมิภาคของประเทศ การดำเนินงานต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความร่วมมือ เริ่มตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ท้องที่ หากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปก็จะเกิดปัญหาอุปสรรคตามมา แต่ละโรงเรียนจะมีความต้องการจำเป็นและความสามารถเฉพาะตัว นำมาใช้ในการแก้ปัญหาในแต่ละเรื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับวิถีชีวิต ที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้นของนักเรียน ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองทุกคน

ดังนั้น ผู้ประเมินจึงมีความสนใจในการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล เพื่อนำผลการประเมินโครงการไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินโครงการ

ส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

เพื่อให้การประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล มีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ในครั้งนี้ ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D.L.1993) ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ในปีการศึกษา 2563 จำนวน ดังนี้

2.1.1 ครูโรงเรียนบ้านห้วยนกแล จำนวน 26 คน

2.1.2 นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ได้แก่ ชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 439 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแลชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 109 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) เนื่องจากนักเรียนมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตอบแบบสอบถามเมื่อมีการอธิบายให้เข้าใจถึงวิธีตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

3. ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย ดังนี้

3.1 ความเหมาะสมด้านบริบทของโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

3.2 ความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

3.3 ความเหมาะสมของด้านกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

3.4 ผลผลิตของโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

3.4.1 สภาวะสุขภาพของนักเรียน

3.4.2 การให้บริการสุขภาพกับนักเรียน

4. ช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ

การประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ผู้ประเมินได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการประเมินโครงการ ปีการศึกษา 2563 แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินงานเป็นการประเมินด้านบริบทและด้านปัจจัยเบื้องต้น ระยะเวลาประเมินก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

2. การประเมินผลโครงการระหว่างดำเนินงานเป็นการประเมิน ด้านกระบวนการดำเนินโครงการระยะเวลาก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. ประเมินผลโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานเป็นการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ระยะเวลาประเมินก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โครงการส่งเสริมสุขภาพ** หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนบ้านห้วยนกแลจัดทำขึ้นเพื่อดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมชั่งน้ำหนัก 2) กิจกรรมวัดส่วนสูง 3) กิจกรรมตรวจสายตา 4) กิจกรรมตรวจเหงา 5) การให้บริการสุขภาพ โดยดำเนินตามแนวทางโครงการส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

2. **การประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ** หมายถึง กระบวนการสรุปผลงานดำเนินงาน การที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

และนำผลจากการประเมินไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหาผลของการประเมิน ควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น โดยประเมินด้วยรูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP MODEL) ใน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 การประเมินด้านบริบทของโครงการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ ความจำเป็นของการดำเนินโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ แผนการดำเนินโครงการ การชี้แจงทำความเข้าใจในแผนการดำเนินโครงการ กำหนดกิจกรรม การดำเนินงาน เป็นระบบ ความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมของ ครูและนักเรียน

2.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของความพร้อมในการดำเนินโครงการ คณะกรรมการดำเนินโครงการ การได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินโครงการ ความเพียงพอของวัสดุ และเครื่องมือ ในการให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ความเพียงพอของเอกสารและคู่มือในการดำเนินโครงการ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ ห้องพยาบาล และเวชภัณฑ์เพียงพอต่อนักเรียน

2.3 การประเมินด้านกระบวนการการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของการดำเนินโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ การจัดประชุมชี้แจง การดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ การติดตามความก้าวหน้า ในการประเมินโครงการเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินโครงการ การเปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ การนำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการ

2.4 การประเมินด้านผลผลิตโครงการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การประเมิน เกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

2.4.1 การประเมินสภาวะสุขภาพของนักเรียน หมายถึง การตรวจสอบสภาวะ สุขภาพของนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับน้ำหนัก ส่วนสูง สายตาและหา

2.4.2 การประเมินการให้บริการสุขภาพนักเรียน หมายถึง การประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการให้บริการสุขภาพกับนักเรียน

3. **เจ้าหน้าที่สาธารณสุข** หมายถึง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่ระมาดและโรงพยาบาลแม่ระมาด ที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ในปีการศึกษา 2563

4. **โรงเรียนบ้านห้วยนกแล** หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงอนุบาลปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

5. **ครู** หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในปีการศึกษา 2563 และได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล

6. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ซึ่งเปิดการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ปีการศึกษา 2563

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดแก่นักเรียน

1. นักเรียนได้รับการบริการด้านสุขภาพอย่างครอบคลุมทุกด้าน
2. นักเรียนได้เรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงในแหล่งเรียนรู้ ทำให้ได้รับความรู้ทักษะและประสบการณ์ตรง เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองและผู้อื่น
3. นักเรียนได้มีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ด้านสุขภาพอนามัย เพื่อนำกลับไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของตนเองต่อไปได้อย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่เกิดแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเหมาะสมกับนักเรียน
2. สารสนเทศที่ได้จากการประเมิน จะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ประโยชน์ที่เกิดแก่การจัดการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

1. นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปประกอบการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโครงการ

2. เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป

ประโยชน์ที่เกิดแก่หน่วยงานการศึกษา

1. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบริบทคล้ายคลึงกันได้นำข้อมูลและสารสนเทศจากผลการประเมินไปประยุกต์ใช้การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานการศึกษาหรือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดทำโครงการในลักษณะเดียวกัน ได้นำข้อมูลและสารสนเทศจากผลการประเมินไปประยุกต์ใช้พัฒนาโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดแก่ประชาชนและชุมชน

1. มีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

2. เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้านสุขภาพอนามัยของตนเอง

3. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนบ้านห้วยนกแล กับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน